

गन्यापधुरा गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: ४

संख्या: ५

भाद्र २९ गते सोमबार, २०७७

भाग-२

संस्था दर्ता तथा नवीकरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति: २०७७।०५।२४

प्रस्तावना,

यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सामाजिक, आर्थिक, साहित्यिक, बैज्ञानिक, शैक्षिक, बौद्धिक, शारीरिक, व्यवसायिक तथा परोपकारी सामाजिक गैर राजनीतिक र गैर नाफामूलक संस्थाहरूको स्थापना तथा दर्ता गर्ने प्रक्रियालाई व्यवस्थित एवम् प्रभावकारी बनाउन वाञ्छनीय भएकोले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ र गन्यापधुरा गाउँपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन, २०७४ को दफा ४ बमोजिमको अधिकारको प्रयोग गरी यो कार्यविधि तयार गरी जारी गरिएको छ ।

१ **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यो कार्यविधिको नाम "संस्था दर्ता तथा नवीकरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७" रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि गन्यापधुरा गाउँपालिका क्षेत्रभर लागु हुनेछ ।

(३) यो कार्यविधि स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन भएको मितिदेखि लागु हुनेछ ।

२ **परिभाषा:** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा,

(क) "संस्था" भन्नाले सामाजिक, धार्मिक, साहित्यिक, सांस्कृतिक, वैज्ञानिक, बौद्धिक, सैद्धान्तिक, आर्थिक, शारीरिक, व्यवसायिक, तथा परोपकारी कार्यहरूको विकास एवम् कार्य गर्ने उद्देश्यले स्थापना भएमा गैर, नाफामूलक र गैर राजनीतिक संघ, संस्था, कल्ब, मण्डल, परिषद्, समूह, अध्ययन केन्द्र, मैत्री संघ समेतलाई जनाउँछ ।

- (ख) "गाउँपालिका" भन्नाले गन्यापधुरा गाउँपालिकालाई जनाउँछ ।
- (ग) "अध्यक्ष" भन्नाले गन्यापधुरा गाउँपालिकाको अध्यक्षलाई जनाउँछ ।
- (घ) "प्रबन्ध समिति" भन्नाले संस्थाको विधान अनुसार गठन भएको प्रबन्ध समिति सम्झनुपर्छ ।
- (ङ) "स्थानीय अधिकारी" भन्नाले गन्यापधुरा गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनुपर्छ ।
- (च) "कार्यक्षेत्र" भन्नाले गन्यापधुरा गाउँपालिकालाई कार्यक्षेत्र बनाई मुख्य कार्यालय गाउँपालिकाभित्र सञ्चालन भएकोलाई सम्झनुपर्छ ।
- (छ) "कार्यालय" भन्नाले गन्यापधुरा गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय सम्झनुपर्छ ।
- (ज) "सम्बन्धित शाखा" भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयको प्रशासन योजना तथा अनुगमन शाखा सम्झनु पर्छ ।
- (झ) "तोकिएको वा तोकिएको बमोजिम" भन्नाले यस कार्यविधि तथा कार्यपालिकाले निर्णय गरी तोकिएको भन्ने बुझ्नु पर्छ ।

३ दर्ता नगरी संस्था खोल्न नहुने: यस कार्यविधि बमोजिम दर्ता नगरी कसैले पनि संस्था स्थापना गर्नु हुँदैन ।

४ संस्था दर्ता: (१) संस्था दर्ता गर्न चाहने कम्तीमा सात जना वा सोभन्दा बढी व्यक्तिहरूले अनुसुची -१ बमोजिमको ढाँचामा संस्थाको विधान समेतका कागजात सहित कार्यालयमा निवेदन दिनुपर्छ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि स्थानीय अधिकारीले जाँचबुझ गरी संस्था दर्ता गर्न उचित ठानेमा एक हप्ता भित्र दर्ता शुल्क १०००।- (एक हजार) लिई संस्था दर्ता गरी अनुसुची-२ बमोजिमको ढाँचामा दर्ता प्रमाणपत्र दिइनेछ ।

(३) स्थानीय अधिकारीले कुनै संस्था दर्ता नगर्ने निर्णय गरेमा त्यसको सुचना निवेदकलाई दिनुपर्नेछ र निवेदकले सुचना प्राप्त गरेको मितिले पैतिस दिनभित्र त्यस्तो निर्णय उपर गाउँपालिकाका अध्यक्ष समक्ष उजुर गर्न सक्नेछ ।

(४) उप नियम (३) बमोजिमको उजुर प्राप्त भएपछि अध्यक्षले आवश्यक जाँचबुझ गरी त्यस्तो संस्था गर्न मनाशिव ठहराएमा सो संस्था दर्ता गर्ने अधिकारीलाई आदेश दिन सक्नेछ र त्यस्तो आदेश भएपछि स्थानीय अधिकारीले संस्था दर्ता गरि दिनुपर्नेछ ।

५. दर्ताको अवधि नवीकरण र दस्तुर: १) नियम ४ (२) बमोजिम दिइएको दर्ता प्रमाणपत्र एक आर्थिक वर्षसम्म बहाल रहनेछ ।

२) उपनियम (१) बमोजिम संस्थाको दर्ता बहाल रहने अवधि समाप्त भएको मितिले तीन महिनाभित्र सम्बन्धित व्यक्तिले स्थानीय अधिकारीबाट पाँच सय दस्तुर तिरी दर्ताको प्रमाण पत्र नवीकरण गराउनु पर्नेछ ।

३) उपनियम (२) बमोजिम म्याद नाघेपछि कुनै संस्थाले त्यस्तो म्याद नाघी नवीकरण हुन हुन नसकेको मनाशिव कारण देखाई दर्ताको प्रमाणपत्र नवीकरणको लागि निवेदन दिन आएमा स्थानीय अधिकारीले उपनियम (२) बमोजिम लागू दस्तुरमा देहाय बमोजिमको थप दस्तुर लिई नवीकरण गर्ने सक्नेछ ।

क) उपनियम (२) बमोजिमको म्याद नाघेपछि तीन महिनाको लागि रु. ७५०।-

ख) खण्ड (क) को म्याद नाघेपछि अषाढ मसान्त सम्मको लागि रु. १०००।-

ग) खण्ड (ख) को म्याद नाघेपछि अर्को एक आर्थिक वर्षको लागि रु. १०००।- को दरले आर्थिक वर्षको लागि रु. २०००।-

४) उपनियम (२) र (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि म्याद भित्र नवीकरण नगराएका संस्थाहरूले दर्ताको प्रमाण पत्र नवीकरण हुन नसकेको मनाशिव कारण देखाई नवीकरणको लागि निवेदन दिएमा प्रत्येक आर्थिक वर्षको एक हजार रुपैयाका दरले थप जरिवाना समेत लिई स्थानीय अधिकारीको त्यस्तो दर्ताको प्रमाण पत्र नवीकरण गरिदिन सक्छ ।

५) दर्ताको प्रमाण पत्र नवीकरण गर्ने संस्थाले निवेदन दिँदा पछिल्लो साधारण सभाको माइन्युटको प्रतिलिपि सहित कार्य समितिका पदाधिकारीहरूको नामनामेसी सहितको विवरण संलग्न राख्नुपर्छ ।

६) उपनियम (३) बमोजिमको दर्ताको प्रमाण पत्र नवीकरण गरेको जानकारी स्थानीय अधिकारीले नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय र प्रदेश सरकार आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयमा दिनुपर्नेछ ।

६. संगठित संस्था मानिने: १) यस कार्यविधि अन्तर्गत दर्ता भएको प्रत्येक संस्था अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला स्वशासित र संगठित संस्था हुनेछ । सो संस्थाको सबै कामको निमित्त आफ्नो छुट्टै छाप हुनेछ ।

२) संस्थाले व्यक्ति सरह चल अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न, उपभोग गर्न र बेचबिखन गर्न सक्नेछ ।

३) संस्थाले व्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट नालिस उजुर गर्न सक्नेछ र सो उपर पनि सोही नामबाट नालिस उजुर लाग्नेछ ।

७. संस्थाको सम्पत्ति: १) संस्थाको सदस्य वा कर्मचारी लगायत कुनै व्यक्तिले संस्थाको विधान विरुद्ध संस्थाको कुनै सम्पत्ति दुरुपयोग गरेमा कब्जा गरेमा वा रोक्का राखेमा स्थानीय अधिकारीले त्यस्तो सम्पत्ति दुरुपयोग गर्ने, कब्जा वा रोक्का राखेबाट लिई फिर्ता बुझाई दिन सक्नेछ ।

२) उपनियम (१) बमोजिमको संस्थाको सम्पत्ति फिर्ता गर्ने गरी स्थानीय अधिकारीले गरेको कारवाहीमा चित्त नबुझे व्यक्तिले जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

३) संस्थाको सदस्य वा कर्मचारी लगायत कुनै व्यक्तिले संस्थाको कुनै सम्पत्ति वा लिखत वा प्रतिष्ठा विरुद्ध कुनै अपराध वा बिराम गरेमा संस्था, संस्थाको कुनै सदस्य वा स्थानीय अधिकारीले प्रचलित कानून बमोजिम मुद्दाको कारवाही चलाउन सक्नेछ ।

८. दर्ता नभई स्थापना भएका संस्थाले दर्ता गर्ने: यो कार्यविधि प्रारम्भ हुनुभन्दा अगाडि तत्काल प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भई स्थापना भई रहेका संस्थाले पनि यो कार्यविधि प्रारम्भ भएको मितिले तीन महिनाभित्र यो कार्यविधि बमोजिम पालिकामा दर्ता गराउनुपर्नेछ ।

९. संस्थाहरुको उद्देश्यमा हेरफेर: १) संस्थाको उद्देश्यमा हेरफेर गर्न आवश्यक देखेमा वा सो संस्थालाई कुनै अर्को संस्थामा गाभ्न उचित देखेमा सो संस्थाको प्रबन्ध समितिले तत्सम्बन्धी प्रस्ताव तयार गरी सो प्रस्ताव उपर छलफल गर्न संस्थाको विधान अनुसार साधारण सभा बोलाउनु पर्नेछ ।

२) साधारण सभामा उपस्थित भएका जम्मा सदस्य संख्याको दुई तिहाई सदस्यहरुले प्रस्तावमा समर्थन जनाएमा सो प्रस्ताव साधारण सभाबाट पारित भएको मानिनेछ ।

तर सो प्रस्ताव लागू गर्न स्थानीय अधिकारीको पूर्व स्वीकृति लिनुपर्नेछ ।

१०. हिसाबको विवरण बुझाउनुपर्ने: प्रबन्ध समितिले आफ्नो संस्थाको हिसाबको विवरण लेखा परीक्षकको प्रतिवेदन सहित प्रत्येक वर्ष स्थानीय अधिकारी समक्ष पेश गर्नु पर्ने छ ।

११. हिसाब जाँच गर्ने: १) स्थानीय अधिकारीले आवश्यक देखेमा संस्थाको हिसाब आफुले नियुक्त गरेको कुनै अधिकृतद्वारा जाँच गराउन सक्नेछ ।

२) उपनियम (१) बमोजिम हिसाब जाँच गराएवापत स्थानीय अधिकारीले हिसाब जाँचबाट देखिन आएको संस्थाको मौज्जात रकमको सयकडा तीन प्रतिशतमा नबढाइ आफुले निर्धारण गरेको दस्तुर असुल गरि लिन सक्नेछ ।

३) हिसाब जाँच गर्ने अधिकृतले मागेको विवरण तथा कागजातहरु वा सोधेको प्रश्नको जवाफ दिनु संस्थाको पदाधिकारी सदस्य र कर्मचारीको दायित्व हुनेछ ।

४) हिसाब जाँच गर्ने अधिकृतले स्थानीय अधिकारीले तोकिएको म्यादभित्र हिसाब जाँचको प्रतिवेदन स्थानीय अधिकारी समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ र सो प्रतिवेदनको आधारमा संस्थाको कुनै सम्पत्ति सो संस्थाको कुनै पदाधिकारी सदस्य वा कर्मचारीले हिनामिना गरेको नोक्सान गरेको वा दुरुपयोग गरेको छ भन्ने स्थानीय अधिकारीलाई लागेमा निजले त्यस्तो पदाधिकारी सदस्य वा कर्मचारीलाई सो हानी नोक्सानी असुल गर्न प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही चलाउन सक्नेछ ।

तर, प्रचलित कानूनले सजाय समेत हुने अपराध भएकोमा प्रचलित कानून बमोजिम मुद्दा चलाउन लगाउनेछ ।

१२. निर्देशन दिने: गन्यापधुरा गाउँपालिकाले संस्थालाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ र त्यस्तो निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

१३. निर्देशिका: यस कार्यविधिको कार्यान्वयन गर्न गाउँ कार्यपालिकाले आवश्यक निर्देशिका जारी गर्न सक्नेछ ।

१४. दण्ड सजाय: १) नियम (३) बमोजिम दर्ता नगराई संस्था स्थापना गरेमा वा नियम (८) बमोजिम दर्ता नगरी संस्था सञ्चालन गरेमा त्यस्ता संस्थाका प्रबन्ध समितिका सदस्यहरुलाई स्थानीय अधिकारीले जनही दुइ हजार रुपैया जरिवाना सम्म गर्न सक्नेछ ।

२) नियम (१०) बमोजिम हिसाबको विवरण नपठाएमा प्रबन्ध समितिका सदस्यहरुलाई स्थानीय अधिकारीले जनही पाँच सय रुपैयासम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

तर कुनै सदस्यले नियम (१०) उल्लङ्घन हुन नदिन सकभर प्रयत्न गरेको थियो भन्ने सन्तोषजनक प्रमाण पेश गर्न सकेमा निजलाई सजाय गरिनेछैन ।

३) नियम (११) को उपनियम (३) बमोजिम हिसाब जाँच गर्ने सम्बन्धित अधिकृतले मागेको कागजपत्रहरू वा सोधेको प्रश्नको जवाफ नदिने सम्बन्धित पदाधिकारी सदस्य वा कर्मचारीलाई स्थानीय अधिकारीले पाँच सय रुपैया सम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

४) नियम (९) बमोजिम स्थानीय अधिकारीको स्वीकृत नलिई संस्थाको उद्देश्यमा हेरफेर गरेमा वा अर्को संस्थासँग गाभिएमा वा संस्थाले आफ्नो उद्देश्यको प्रतिकुल हुने गरी काम कारवाही गरेमा वा गाउँपालिकाले दिएको निर्देशन पालना नगरेमा वा संस्थाले कुनै राजनीतिक गतिविधि गरेको ठहर भएमा स्थानीय अधिकारीले त्यस्तो दर्ता निलम्बन गर्न वा खारेज गर्न सक्नेछ ।

१५. पुनरावेदन: नियम (१३) बमोजिम स्थानीय अधिकारीले गरेको अन्तिम निर्णय उपर पैतिस दिनभित्र जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन लाग्नेछ ।

१६. संस्थाको विघटन र त्यस्को परिणाम: १) संस्थाको विधान बमोजिम कार्य सञ्चालन गर्न नसकी वा अन्य कुनै कारणवश संस्था विघटन भएमा त्यस्तो संस्थाको सम्पूर्ण जायजैथा गन्यापधुरा गाउँपालिकामा सार्नेछ ।

२) उपनियम (१) बमोजिम विघटन भएको संस्थाको दायित्वको हकमा सो संस्थाको जायजैथाले खामेसम्म त्यस्तो दायित्व नेपाल सरकारले बेहोर्नेछ ।

१७. अन्य नेपाल ऐन बमोजिम दर्ता वा स्थापना गर्नुपर्ने: कुनै संस्थाको दर्ता वा स्थापना गर्न सम्बन्धमा संघीय तथा प्रदेशको कानूनमा छुट्टै व्यवस्था भएकोमा यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि त्यस्तो संस्था सोही ऐन बमोजिम दर्ता वा स्थापना गर्नुपर्नेछ ।

१८. खारेजी र बचाउ: १) संघीय र प्रादेशिक व्यवस्थापिकाले निर्माण गरेको कानून विपरित भएमा दफा सोही अनुसार खारेज वा परिमार्जन हुनेछन् ।

२) यस कानूनलाई प्रतिस्थापन हुने गरी अर्को कानून बनेर लागू नभएसम्म यसै कानून अनुसार भए गरेको मानिनेछ ।

अनुसूची-१

नियम (४) सँग सम्बन्धित

श्रीमान् प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत,
गन्यापधुरा गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय,
गणेशपुर, डडेल्धुरा ।

विषय: संस्था दर्ता गरिपाउँ ।

महोदय,

हामीले सम्बन्धी संस्था खोल्न चाहेकाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बमोजिम संस्था दर्ता गर्नको लागि देहायको बमोजिमका विवरण तथा कागजातहरू संलग्न गरी संस्था दर्ताको निवेदन पेश गरेको छौं ।

तपसिल:

१. संस्थाको नाम:
२. संस्थाको कार्यालय रहने ठेगाना:
३. आर्थिक श्रोत:
४. संस्थाको उद्देश्यहरू:

- क)
- ख)
- ग)

संलग्न कागजातहरू:

१. संस्थाको विधान
२. वडा कार्यालयको सिफारिस
३. भेलाको निर्णय
४. प्रबन्ध समितिका पदाधिकारी तथा सदस्यको नामनामेसी विवरण र नागरिकता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि
५. संस्थाको छापको नमूना

निवेदक:

नाम थर:

पद: अध्यक्ष

हस्ताक्षर:

अनुसूची-२

नियम (४) सँग सम्बन्धित
दर्ता किताको ढाँचा

दर्ता नं.	दर्ता मिति	संस्थाको नाम र ठेगाना	संस्थाको उद्देश्य	संस्थाका पदाधिकारीहरू तथा सदस्यहरूको नाम ठेगाना र सम्पर्क नम्बर	कैफियत

अनुसूची-३

नियम (४) सँग सम्बन्धित
गन्यापधुरा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
गणेशपुर, डडेल्धुरा ।

संस्था दर्ता प्रमाण पत्र

आ. व.

दर्ता नं.

मिति:

गन्यापधुरा गाउँपालिकाको संस्था दर्ता तथा नवीकरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७ को दफा (४) बमोजिम
..... साल महिना..... गतेमा दर्ता गरी यो प्रमाण पत्र प्रदान गरिएको छ ।

स्थानीय अधिकारीको दस्तखत:

नाम थर:

दर्जा: प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

मिति:

नोट:

१ प्रमाणपत्र एक आर्थिक वर्षसम्म मात्र बहाल रहनेछ ।

२ संस्थाको दर्ता बहाल रहने अवधि समाप्त भएको मितिले तीन महिना भित्र नियमानुसार दस्तुर तिरी नवीकरण गराउनु पर्नेछ। सो नाघेमा नियमानुसार थप दस्तुर एवं जरिवाना समेत लाग्नेछ ।

नवीकरण गरेको मिति	दर्ताको प्रमाण पत्र बहाल रहने अवधि	भौचर नं. मिति	नवीकरण दस्तुर	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको दस्तखत	कार्यालयको छाप

आज्ञाले

दिलिप कुमार तामाङ
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत